एकाइ ४ · व्यावसायिक चिठी

अध्ययन टिपोट

BLE मा कस्तो प्रश्न सोधिन्छ

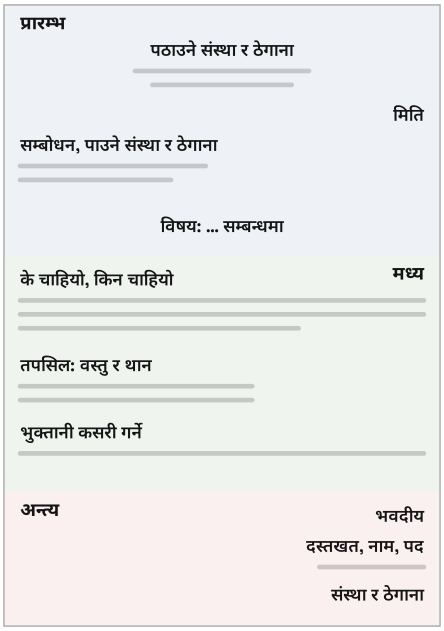
- **CDC को तालिका एकाइ होइन, सिप जाँच्छ:** शब्दभण्डार ६ · वर्णविन्यास ३ · भाषिक संरचना ७ · पठन बोध ७ · बुँदा टिपोट र सारांश लेखन ४ · निर्देशित रचना ३ · व्यावहारिक लेखन ३ · भाव विस्तार/व्याख्या ३ · पाठगत बोध ९ · निबन्ध लेखन ५
- **शब्दार्थ (२):** चार शब्द (मौलिक ३, आगन्तुक १): अविलम्ब, अवगत; भौचर (आगन्तुक)
- **शब्द पहिचान (२):** अनेकार्थी वा श्रुतिसमभिन्नार्थी: दिन/दीन, शीत/सित
- **वाक्य रचना (२):** उखान वा टुक्का; पारिभाषिक (भुक्तानी, निर्यात) वा अनुकरणात्मक
- **शुद्ध शब्द (१):** ब/व, श/ष/स, पञ्चम वर्ण
  - वनस्पति
  - बैङ्क
  - शीघ्र
  - सङ्घर्ष
- **वाक्य सम्पादन (२):** दीर्घको अशुद्धि
  - शून्य
  - सूची
  - भूमिका
- **वाक्य परिवर्तन (३):** लिङ्ग, वचन, पुरुष, आदर; वाक्य सङ्गति
- **बोध प्रश्नोत्तर (४):** पाठबाहिरको अनुच्छेद, एक दुई वाक्यमा
- **व्यावहारिक लेखन (३):** चिठी र बधाई, सम्मान वा निमन्त्रणा पत्रमध्ये एक; CDC को नमुनामा व्यापारिक चिठी: ढाँचा र **खामको नमुना** १, मध्य भाग २
- **पाठगत बोध:** चिठी यसको सूचीमा पर्दैन

पाठको सार

- **व्यावसायिक चिठी:** व्यापार वा व्यवसायको काममा एउटा संस्थाले अर्को संस्थालाई लेख्ने
- **पाठको चिठी:** ललितपुरको तयारी पोसाक पसलले कालीकोटको सौगात अल्लो कपडा उद्योगलाई; सामानको माग
- **आयात:** बाहिरबाट सामान ल्याउने; **निर्यात:** देशको सामान बाहिर पठाउने
- आफ्नै देशको उत्पादनले रोजगारी, पैसा देशमै
- **अल्लो:** सिस्नाकै जातको ठुलो बोट; डाँठको बोक्राका रेसाबाट धागो, कपडा
  - करिब १,२००–३,००० मिटर
  - छहारी
  - ओसिलो माटो

कुरा	घरायसी	निवेदन	व्यावसायिक
कसलाई	आफन्त, साथी	कार्यालय, पदाधिकारी	अर्को संस्था
उद्देश्य	हालखबर, माया	माग, अनुमति	सामान, मूल्य, भुक्तानी
सम्बोधन	प्यारो भाइ	श्री अध्यक्षज्यू	श्री व्यवस्थापकज्यू
विषय	हुँदैन	हुन्छ	हुन्छ
भाषा	आत्मीय	विनम्र	औपचारिक, छोटो, प्रस्ट
टुङ्ग्याउने	तिम्रो दाइ	निवेदक	भवदीय

रचना: व्यावसायिक चिठीको ढाँचा

व्यावसायिक चिठीका तीन भाग: हरेक भाग पानाको कुन ठाउँमा

प्रारम्भ भाग

- **माथि बिचमा:** पठाउने संस्था र ठेगाना (हाम्रो तयारी पोसाक बिक्री केन्द्र, ललितपुर महानगरपालिका ३, बागमती प्रदेश)
- **दायाँ:** मिति (२०८०/०३/१५)

Science Playground, कादुन्जे, भक्तपुर
https://science-playground.com/learn/grade-8-nepali/vyavasayik-chithi

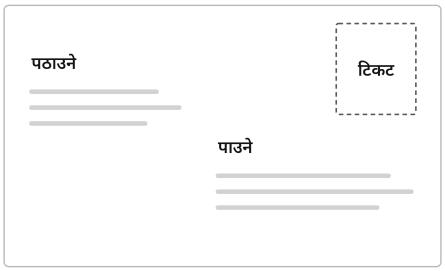
- **बायाँ:** श्री व्यवस्थापकज्यू; पाउने संस्था र ठेगाना (खाँडाचक्र नगरपालिका २, कालीकोट, कर्णाली प्रदेश)
- **बिचमा विषय:** एक पङ्क्तिमा, प्रायः '...सम्बन्धमा' मा टुङ्गिने

मध्य भाग (चार चरण)

- **कारण:** 'उपर्युक्त सम्बन्धमा' बाट सुरु; अल्लोका मुन्टा, पात, बोक्रा, जरा उपयोगी; आम्दानी, गाउँमै स्वरोजगार
- **सम्बन्ध:** लामो समयदेखि यही उद्योगको सामान; बजारमा माग बढेको
- **माग:** तपसिलका वस्तु अविलम्ब पठाइदिनुहुन अनुरोध छ; तपसिल तालिकामा: क्र.स., वस्तु, थान; ९ वस्तु, **जम्मा २,२८०**
- **भुक्तानी:** पेस्की **रु. ५०,०००** नेपाल बैङ्क लिमिटेडको चल्ती हिसाबमा अनलाइनबाट; बैङ्क भौचर संलग्न; बाँकी सामान पाएपछि

अन्त्य भाग (दायाँ)

- भवदीय → दस्तखत → प्रतिनिधिको नाम र पद (सजना गुरुङ, संस्थापक) → संस्थाको नाम, ठेगाना
- **खामको नमुना** पनि चिठी लेखाइकै भाग

खाम: बायाँ माथि पठाउने, दायाँ तल पाउने; दायाँ कुनामा टिकट

राम्रो चिठीका गुण

- **प्रस्ट:** के कति, कहिले
- **छोटो:** काम नलाग्ने नपर्ने, आवश्यक नछुट्ने
- **शिष्ट:** आदेश होइन, 'अनुरोध छ'
- **प्रमाणसहित:** रकम अङ्क र अक्षरमा, भौचर
- **शुद्ध:** एउटा शून्य वा नामको गल्तीले सामान, पैसा अर्कै ठाउँ

बोल्दा	चिठीमा
तल लेखेको सामान	तपसिलमा प्रस्तुत वस्तु
छिटो पठाइदिनुस् न	अविलम्ब पठाइदिनुहुन अनुरोध छ
तपाईंलाई थाहै छ	यहाँलाई अवगत नै छ
सँगै राखेर पठाएको छु	यसैसाथ संलग्न गरी पठाइएको छ
पैसा चाँडै तिरिहाल्छु	शीघ्रातिशीघ्र भुक्तानी गरिने छ

- **यहाँ, त्यस उद्योग:** पढ्नेलाई आदर; **त्यस** = पाउने संस्था, **यस** = लेख्ने संस्था

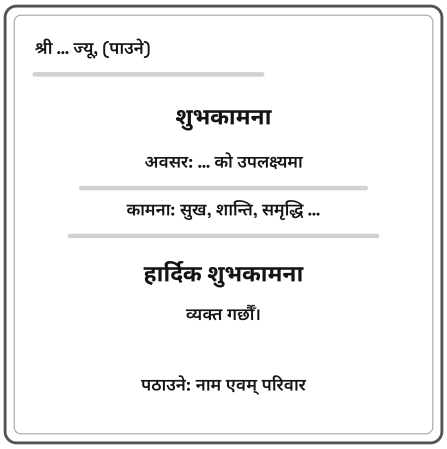
रचना: प्रत्युत्तर, लेख र पत्र

प्रत्युत्तर (उद्योगबाट पसललाई): उही तीन भाग

- पाएको चिठी र पैसाको **पुष्टि** (रु. ५०,००० खातामा जम्मा)
- सामान कहिले, कसरी गयो; बिल संलग्न
- बाँकी रकम कसरी तिर्ने
- धन्यवाद, आगामी सहयोगको अपेक्षा; भवदीय, व्यवस्थापक

सन्देशमूलक लेख ('धूम्रपानले लिन्छ ज्यान'): सूचना मात्र होइन, केही गर्न प्रेरित गर्ने

- ध्यान खिच्ने सुरु
- प्रमाणसहितका कारण
- पाठकलाई के गर्ने भन्ने सन्देश: 'नपिऔँ', 'सघाऔँ'

शुभकामना पत्र: अवसर → कामना → पठाउने

शुभकामना पत्र (दसैँमा विद्यालयबाट)

- शीर्षक बिचमा: शुभकामना पत्र
- अवसर: महान् पर्व विजया दशमी २०८३ को सुखद अवसरमा
- कसलाई: समस्त विद्यार्थी, अभिभावक, शिक्षक...
- कामना: सुख, शान्ति, समृद्धि, उत्तरोत्तर प्रगतिको **हार्दिक** शुभकामना
- तल बिचमा: पठाउने र ठेगाना; नाम नतोकेको भए 'श्री ...' छोडिने

श्रद्धाञ्जली एवम् समवेदना

- शीर्षक; बिचमा तस्बिर, दुवैतिर जन्म र मृत्युको मिति; स्व. नाम
- बेहोरा: निधनको खबरले मर्माहत → दिवङ्गतप्रति **भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली** → शोकसन्तप्त परिवारमा धैर्यको कामना, **हार्दिक समवेदना**
- तल पठाउने; सादा किनारा, रङ्गीन बुट्टा नहुने
- **असामयिक** = समय नपुग्दै; कम उमेरको निधनमा मात्र

शब्दार्थ

अवगत / तपसिल: थाहा पाएको / तल लेखिएको विवरण

अविलम्ब / शीघ्रातिशीघ्र: ढिला नगरी / जतिसक्दो चाँडो

पेस्की (बैना) / भुक्तानी: सामान पाउनुअघि दिइने रकम / तिर्नुपर्ने पैसा तिर्ने काम

अक्षरेपि / भवदीय: रकम अक्षरमा जनाउने शब्द / तपाईंको

चल्ती हिसाब / भौचर: व्यापारका कारोबारको बैङ्क खाता / पैसा बुझाएको प्रमाण

संलग्न / उपभोग्य: सँगै जोडिएको / प्रयोग गर्न मिल्ने

स्वरोजगार / उपार्जन: आफैंले सिर्जना गरेको काम / मिहिनेतले कमाउने काम

प्रवर्धन / संवर्धन: बढाउने, फैलाउने / जोगाएर बढाउने

बेचबिखन / मुन्टा: बेच्ने काम / बिरुवाको कलिलो टुप्पो

दरी / नाम्लो: ओछ्याउने बाक्लो कपडा / भारी बोक्न निधारमा अड्काइने पट्टा

ज्वारीकोट / बर्को: बाउला नभएको कोट / ओढ्ने पातलो कपडा

बहुउपयोगी / निर्मित: धेरै काममा आउने / बनाइएको

श्रद्धाञ्जली / समवेदना: मृत व्यक्तिप्रति आदर / शोकमा परेको परिवारको दुःखमा सहभागी हुने भाव

दिवङ्गत / शोकसन्तप्त / मर्माहत: स्वर्ग गएको / शोकले दुःखी / मनमा चोट परेको

समूहवाची शब्द: धेरैको समूह एकै शब्दमा; समूहसँगै मिल्ने

- सैनिकको **फौज**; जन्तीको **लस्कर**; कमिलाको **ताँती**; मान्छेको **भिड**
- गाईवस्तुको **बथान**; केराको **काँगियो**; अङ्गुरको **झुप्पा**

श्रुतिसमभिन्नार्थी शब्द: सुनाइ उस्तै, लेखाइ र अर्थ फरक

जोडा	पहिलो	दोस्रो
सीता / सिता	रामकी पत्नी	भातको दाना
जाति / जाती	समुदाय, किसिम	असल
दिन / दीन	बार, दिउँसो	गरिब, लाचार
फूल / फुल	बोटमा फुल्ने	अन्डा
खाली / खालि	रित्तो	मात्र, केवल
विष / बिस	ज्यान लिने पदार्थ	२०
तिर / तीर	दिशा जनाउने	किनार; धनुको काँड
जुन / जून	'जो' को रूप; महिना	चन्द्रमा
शीत / सित	पातका थोपा	सँग
यस / यश	'यो' को रूप	इज्जत, कीर्ति
गर्व / गर्भ	गौरव	बच्चा रहने ठाउँ

व्याकरण: वाक्य सङ्गति

वाक्य सङ्गति: कर्ता र क्रियापदको मिलान; चार कोटि

कोटि	नमिलेको	मिलेको
लिङ्ग	पूर्णकलाले चुट्किला सुनायो।	...सुनाइन्।
पुरुष	हामी क्रिकेट खेल्न जान्छु।	...जान्छौं।
वचन	परेवाहरू आकाशमा उड्यो।	...उडे।
आदर	तपाईं कुन गीत गाउँछ?	...गाउनुहुन्छ?

कर्ता	पुलिङ्ग	स्त्रीलिङ्ग
म / हामी	पढ्छु/ पढ्छौं	पढ्छु/ पढ्छौं
तँ	पढ्छस्	पढ्छेस्
तिमी	पढ्छौ	पढ्छ्यौ
ऊ	पढ्छ	पढ्छे
उनी	पढ्छन्	पढ्छिन्
तपाईं, उहाँ	पढ्नुहुन्छ	पढ्नुहुन्छ
उनीहरू	पढ्छन्	पढ्छन्

- 'र' ले जोडिएका दुई कर्ता बहुवचन: सुनिता र गोपाल जान्छन्
- 'ले' लाग्दैमा क्रियापद बदलिँदैन: आमाले भात पकाउनुभयो
- उच्च आदरमा लिङ्ग, वचन छुट्टिँदैनन्: बुबा, आमा, गुरुहरू आउनुभयो
- एउटै व्यक्तिको आदर वाक्यभरि उही

वर्णविन्यास: दीर्घ ऊकार

- **सुरु:**
  - ऊर्जा
  - मूल
  - सूचना
  - सूर्य
  - शून्य
  - पूजा
  - सूची
- **बिच:**
  - समूह
  - अपूर्व
  - मयूर
  - अनुकूल
  - त्रिशूल
- **अन्त्य:**
  - वधू
  - भाउजू
  - फुपू
  - आफू
  - माइजू
  - लिम्बू

- **तत्सममा संस्कृतकै दीर्घ:** सूर्य, मूल, शून्य, समूह
- **-हरू र आदेश:** उनीहरू, जाऊ, खाऊ
- **नेपालीकै तद्भवमा प्रायः ह्रस्व:** दुध, रुख, धुलो, मुला

प्रायः हुने गल्ती

✗ चिठीको अन्त्यमा 'निवेदक'
✓ व्यावसायिक चिठीमा 'भवदीय'

✗ 'पठाउनुस्'
✓ 'पठाइदिनुहुन अनुरोध छ'

✗ खाम बिर्सनु
✓ खामको नमुना पनि चिठीकै भाग

✗ 'उहाँ' ले 'किन्यो'
✓ किन्नुभयो

✗ मूल र मुला उस्तै
✓ मूल (तत्सम) दीर्घ, मुला ह्रस्व